

Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων (π.χ. από συνεντεύξεις)

Η ανάλυση δεδομένων 'ποιοτικής' μορφής είναι μια κυκλική διαδικασία που περιλαμβάνει τη συστηματική κωδικοποίηση/ομαδοποίηση των δεδομένων και προτείνει ένα ολοκληρωμένο θεωρητικό πλαίσιο που περιλαμβάνει και ερμηνεύει τα δεδομένα μέσα από την προοπτική των υποκειμένων της έρευνας, έχοντας πάντοτε ως πλαίσιο αναφοράς το εκάστοτε συγκείμενο.

Στάδια

- Ο/η ερευνητής/τρια ακολουθεί σε γενικές γραμμές τα πιο κάτω στάδια:
  - κάνοντας μια γενική επισκόπηση-μελέτη των δεδομένων δημιουργεί 'κατηγορίες' που ταιριάζουν στα δεδομένα.
  - μελετά με λεπτομέρεια τα δεδομένα και τα 'κωδικοποιεί'.
  - επιχειρεί να διατυπώσει πιο γενικές και αφηρημένες έννοιες που εκφράζουν καλύτερα τις κωδικοποιημένες κατηγορίες.
  - εξετάζει τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών/κατηγοριών και διατυπώνει υποθέσεις που αφορούν αυτές τις σχέσεις. Μελετά επίσης τη σύνδεση των σχέσεων αυτών με άλλα θεωρητικά σχήματα.
  - αναπτύσσει μια νέα θεωρία που εδράζεται στα δεδομένα της έρευνας.

Η Κωδικοποίηση ως Μέθοδος Ανάλυσης Ποιοτικών Δεδομένων

Είναι ένας συστηματικός τρόπος ανάπτυξης και επεξεργασίας των δεδομένων με καθαρά θεωρητικό προσανατολισμό που περιλαμβάνει σε γενικές γραμμές τα πιο κάτω στάδια:

- **ανάπτυξη κατηγοριών**
- **κωδικοποίηση όλων των δεδομένων** (*ΠΡΟΣΟΧΗ: οι κατηγορίες πρέπει να ταιριάζουν στα δεδομένα και όχι το αντίστροφο*)
- **ταξινόμηση των κατηγοριών**
- **μελέτη των δεδομένων που δεν εντάσσονται σε καμία κατηγορία**
- **σύγκριση των διάφορων κατηγοριών και επεξεργασία των υφιστάμενων ιδεών, εννοιών και θεωρητικών προβληματισμών με σκοπό την αναδιάρθρωση, προσθήκη και αναδόμηση των κατηγοριών.**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

■ Κωδικοποιώντας ποιοτικά δεδομένα

- Ο Bryman (2001: 398 -399) εισηγείται τα ακόλουθα βήματα στη διαδικασία κωδικοποίησης ποιοτικών δεδομένων:
  - Αρχίστε την κωδικοποίηση των δεδομένων όσο πιο σύντομα μπορείτε με τα πρώτα δεδομένα που έχετε μαζέψει. Αυτή η διαδικασία θα συνεχίζεται παράλληλα με τη συλλογή και νέων πληροφοριών.
  - Διαβάστε προσεκτικά όλα τα είδη πληροφοριών που έχετε μαζέψει: απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις, σημειώσεις πεδίου, κείμενα κτλ. ξανά και ξανά κρατώντας σημειώσεις στα περιθώρια των κειμένων αυτών (όροι, έννοιες, φράσεις) που θα σας βοηθήσουν στη συνέχεια να βρείτε σχέσεις μεταξύ τους.

- Αναθεωρείστε τις αρχικές σας κωδικοποιήσεις με βάση τα νέα δεδομένα που προκύπτουν και τις σχέσεις ανάμεσα στις έννοιες κτλ. που βλέπετε ότι αρχίζουν να διαφαίνονται.
- Αρχίστε να σκέφτεστε γενικότερες θεωρητικές ιδέες και τη σχέση που πιθανόν να έχει η κωδικοποίησή σας και τα δεδομένα σας με αυτές.
- Ένα κομμάτι από τα δεδομένα σας μπορεί να κωδικοποιηθεί και να χρησιμοποιηθεί περισσότερες από μια φορές.
- Μην σας ανησυχεί το πλήθος των κωδικοποιήσεων που κάνετε.
- Κωδικοποίηση δεν σημαίνει ανάλυση των δεδομένων. Είναι το πρώτο πολύ βασικό βήμα της ανάλυσης που θα σας επιτρέψει να μειώσετε τον όγκο των παραγόμενων δεδομένων σας.

Συνεχής Συγκριτική Μέθοδος και Θεωρητική Δειγματοληψία

Δύο στρατηγικές για ανάπτυξη θεωρητικού μοντέλου που να βασίζεται σε ποιοτικά δεδομένα είναι η **συνεχής συγκριτική μέθοδος** και η **θεωρητική δειγματοληψία**.

- η **συνεχής συγκριτική μέθοδος** είναι μια διαδικασία κατά την οποία ο ερευνητής κωδικοποιεί και αναλύει ταυτόχρονα τα δεδομένα με σκοπό την ανάπτυξη εννοιών. Με την συνεχή σύγκριση των κωδικοποιημένων δεδομένων ο ερευνητής επεξεργάζεται αυτές τις έννοιες, προσδιορίζει τις ιδιότητές τους, διερευνά τις μεταξύ τους σχέσεις και τις εντάσσει σε ένα θεωρητικό μοντέλο.
- η **θεωρητική δειγματοληψία** είναι μια διαδικασία κατά την οποία ο ερευνητής επιλέγει και εντάσσει κατά εξελικτικό τρόπο νέα υποκείμενα στο δείγμα της έρευνας του με κριτήριο την προοπτική/ δυνατότητα τους να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και διασαφήνιση των εννοιών και του υπό ανάπτυξη θεωρητικού μοντέλου.

Αναλύοντας ποιοτικά δεδομένα

- **Στάδιο 1ο:** Επιλέξετε ένα οποιοδήποτε απομαγνητοφωνημένο κείμενο και αρχίστε μια πρώτη κωδικοποίηση ([Παράδειγμα 1](#), [Παράδειγμα 2](#))
- **Στάδιο 2ο:** Μετά την πρώτη κωδικοποίηση (α' τάξης *first order*) προχωρήστε σε μια δεύτερη (β' τάξης *second order*) (meta-) meanings
- **Στάδιο 3ο:** Συνοψίστε τις κωδικοποιήσεις β' τάξης ([Παράδειγμα](#))

Τα παραδείγματα είναι σε άλλο αρχείο.

- **Στάδιο 4ο:** Αρχίστε να προβληματίζεστε για το τι είναι ενδιαφέρον και αν χρειάζεται να αναθεωρήσετε τα ερευνητικά ερωτήματά/ υποθέσεις σας
- **Στάδιο 5ο:** Επαναλάβετε αυτή τη διαδικασία και με το επόμενο απομαγνητοφωνημένο κείμενο

- **Στάδιο 6ο:** Συνεχίστε αυτή τη διαδικασία και με τα υπόλοιπα κείμενα
- **Στάδιο 7ο:** Μήπως αρχίζουν να διαφαίνονται ενδιαφέροντα μοτίβα;
- **Στάδιο 8ο:** Μήπως μπορείτε να επαναδιατυπώσετε καινούριες ιδέες/ υποθέσεις για τα ζητήματα υπό διερεύνηση;

- **Στάδιο 9ο:** Αρχίστε να κάνετε συγκρίσεις με τις κωδικοποιήσεις β' τάξης μεταξύ των συμμετεχόντων στην έρευνα (φύλο, ηλικία, επαγγελματική κατηγορία κτλ.). Μήπως διακρίνεται ομοιότητες ή διαφορές;
- **Στάδιο 10ο:** Μήπως χρειάζεται να μαζέψω επιπλέον δεδομένα ή να πάω πίσω στη βιβλιογραφία;

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων που προέκυψαν από Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων

- Σκοπός του ερευνητή είναι να μεταδώσει τη βιωματική εμπειρία των υποκειμένων μέσα από την ερευνητική έκθεση.
- Η ερευνητική έκθεση έχει αφηγηματική μορφή και είναι γραμμένη σε προσωπικό ύφος.
- Ο ερευνητής δεν είναι μια αόρατη και ανώνυμη φωνή 'εξουσίας' αλλά ένα πραγματικό ιστορικό πρόσωπο με συγκεκριμένα και σαφή ερευνητικά ενδιαφέροντα και στόχους.
- Ο 'υποκειμενισμός' του ερευνητή πρέπει να είναι 'ορατός' στην ερευνητική έκθεση, ώστε να μπορεί να εξεταστεί από τον κάθε αναγνώστη.